

Sygnatura akt II AKa 222/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 listopada 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący: SSA Jarosław Papis

Sędziowie: SA Sławomir Wlazło

SA Sławomir Lerman (spr.)

Protokolant: staż. Ewa Marciniak - Pawłowska

przy udziale: Haliny Tokarskiej, Prokuratora Prokuratury Apelacyjnej w Łodzi

po rozpoznaniu w dniu 17 listopada 2015 r.

sprawy

W. C. oskarżonego z art. 189 § 3 kk i art. 198 kk w zw. z art. 157 § 2 kk w zw. z art. 11 § 2 kk i art. 64 § 1 kk, z art. 207 § 1 i 3 kk w zw. z art. 64 § 1 kk, z art. 18 § 1 kk w związku z art. 13 § 1 kk w zw. z art. 286 § 1 kk i art. 297 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk i art. 12 kk i art. 64 § 1 kk,

A. K. oskarżonego z art. 189 § 3 kk i z art. 245 kk,

S. S. oskarżonego z art. 189 § 1 kk w zw. z art. 64 § 1 kk, z art. 18 § 3 kk w zw. z art. 286 § 1 kk i art. 297 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk i art. 271 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk,

z powodu apelacji wniesionej przez obrońców oskarżonych

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 12 czerwca 2015 r. sygn. akt XVIII K 3/14

1. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok;
2. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. A. W. – obrońcy oskarżonego W. C., adw. E. B. – obrońcy oskarżonego A. K., adw. A. T. – obrońcy oskarżonego S. S. kwoty po 738 (siedemset trzydzieści osiem) złotych tytułem wynagrodzenia za obronę z urzędu oskarżonych w postępowaniu odwoławczym;
3. zwalnia oskarżonych od kosztów postępowania przed sądem II instancji.

SSA Sławomir Wlazło SSA Jarosław Papis SSA Sławomir Lerman

II AKa 222/15

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 12 czerwca 2015 r. sygn. akt XVIII K 3/14 Sąd Okręgowy w Łodzi uznał oskarżonego A. K. za winnego tego, że w okresie od 12 lipca 2013 roku do 17 lipca 2013 roku w Ł. działając wspólnie i w porozumieniu z W. C. i S. S. pozbawili wolności A. J. w ten sposób, że W. C. używając przemocy polegającej na złapaniu za ręce i włosy wepchnął ją do samochodu marki M. o numerze rejestracyjnym (...), należącym do S. S., następnie W. C. uderzał

pokrzywdzoną pięściami po twarzy i ciele czym spowodował u pokrzywdzonej sińce na twarzy i grzbiecie, złamanie kości nosa bez przemieszczenia oraz otarcia naskórka szyi, które to obrażenia naruszyły czynności narządów ciała na czas poniżej 7 dni, a wraz z A. K. używał pod adresem pokrzywdzonej słów powszechnie uznanych za obelżywe i groził jej pozbawieniem życia, przy czym groźba ta wzbudziła u pokrzywdzonej uzasadnioną obawę jej spełnienia oraz po wywiezieniu w rejon lasu Łągiewnickiego W. C. groził jej natychmiastowym użyciem niebezpiecznego narzędzia w postaci tasaka, który przykładał do szyi i nogi wymienionej, a następnie przetrzymywali A. J., wbrew jej woli, w mieszkaniu numer (...) przy ul. (...), przy czym zachowanie W. C. i A. K. skutkowało szczególnym udręczeniem psychicznym w stosunku do wymienionej pokrzywdzonej, czym wyczerpał dyspozycję z art. 189§3 kk i za to na podstawie tegoż przepisu wymierzył mu karę 3 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności.

Nadto Sąd uznał oskarżonego A. K. winnym tego, że: w dniu 15 lipca 2013 r. w Ł. groził A. J. pozbawieniem życia w celu wywarcia na nią wpływu i zmuszenia jej do odstąpienia od powiadomienia organów ścigania o popełnieniu przestępstwa przez W. C. na jej szkodę, przy czym groźba ta wzbudziła u pokrzywdzonej uzasadnioną obawę, że zostanie spełniona, tj. czynu wypełniającego dyspozycję z art. 245 kk i za to na podstawie tegoż przepisu wyznaczył mu karę 8 miesięcy pozbawienia wolności.

W miejsce kar jednostkowych Sąd wymierzył oskarżonemu A. K. karę łączną 3 lat i 10 miesięcy pozbawienia wolności oraz zaliczył na jej poczet okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie.

Wyrok powyższy zaskarżyła obrońca oskarżonego, która zarzuciła:

1. Obrazę przepisów postępowania art. 7 kpk poprzez dowolną ocenę dowodów zamiast oceny swobodnej poprzez:
 - ustalenie, że zeznania pokrzywdzonej A. J. stanowią dowód popełnienia przez A. K. wspólnie i w porozumieniu z W. C. i S. S. na jej szkodę przestępstwa pozbawienia wolności w okresie 12 lipca do 17 VIII 2013 r. podczas gdy pokrzywdzona opisuje jedynie szczegółowo rolę oskarżonego W. C. oraz opisuje swoje uzależnienie od oskarżonego W. C. a ponadto jej ogólnikowe stwierdzenia, że A. K. miał jej pilnować gdyż kazano mu się położyć pod oknem nie mogą stanowić dowodu wystarczającego do uznania, że pomiędzy oskarżonymi istniał podział ról a w szczególności, że rolą A. K. było pilnowanie A. J.,
 - ustaleniu, że wyjaśnienia S. S. złożone w toku postępowania przygotowawczego stanowią wiarygodną podstawę przypisania winy A. K. w sytuacji, gdy S. S. nie podał szczegółów rzekomego porozumienia tylko ogólnie przyznał się do winy, co wskazuje na przyjęcie przez niego takiej linii obrony a nie rzeczywisty przebieg zdarzeń, a także wyjaśnienie sprzeczności pomiędzy wyjaśnieniami S. S. złożonymi w toku śledztwa i złożonymi na rozprawie w ten sposób, że chciał on w czasie rozprawy poprawić sytuację pozostałych oskarżonych podczas gdy cały czas był on z nimi w konflikcie.
2. Obrazę przepisów postępowania art. 424§1 kpk poprzez:
 - Niewyjaśnienie dlaczego Sąd Okręgowy nie dał wiary wyjaśnieniom W. C. w części dotyczącej braku porozumienia pomiędzy nim a A. K.,

Niewyjaśnienie dlaczego Sąd uznał za niewiarygodne wyjaśnienia A. K. w części dotyczącej tego, że nie miał on świadomości, że A. J. nie przebywa w mieszkaniu dobrowolnie z W. C. tylko uważa, iż została pozbawiona wolności, co miało wpływ na treść wyroku gdyż spowodowało uznanie A. K. winnym dokonania zarzucanego czynu i skazaniu na karę pozbawienia wolności.

3. Obrazę przepisów postępowania art. 5§2 kpk poprzez rozstrzygnięcie niedających się usunąć wątpliwości na niekorzyść oskarżonego i przyjęcie wersji jak w akcie oskarżenia a w szczególności przypisanie oskarżonemu A. K. popełnienia przestępstwa pozbawienia wolności, mimo że nie wypełniał on żadnych znamion czasownikowych przestępstwa oraz uznanie, że doszło pomiędzy oskarżonymi do zawarcia porozumienia dotyczącego pozbawienia wolności A. J. w sytuacji gdy w materiale dowodowym sprawy brak dowodów potwierdzających, że doszło między nimi

do porozumienia, kto był inicjatorem porozumienia, jaki był podział ról pomiędzy oskarżonymi czyli podstawowych elementów determinujących powstanie współsprawstwa, co miało wpływ na treść wyroku gdyż spowodowało wydanie wyroku skazującego.

4. Obrazę prawa materialnego art. 189§3 kk poprzez błędną rozszerzającą wykładnię znamienia szczególne udrczenie i w konsekwencji błędne zastosowanie do czynu zarzucanego oskarżonemu A. K. art. 189§3 kk zamiast art. 189§1 kk.

5. Rażąca niewspółmierność kary pozbawienia wolności za obydwa czyny jak również wymierzenie kary łącznej na zasadzie mieszanej a nie na zasadzie absorpcji.

Obrońca wnosiła o:

1.

1. Zmianę zaskarżanego wyroku i uniewinnienie oskarżonego od czynów z pkt. 1 i 5 wyroku ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania, ewentualnie zmianę kwalifikacji prawnej czynu z pkt 1 wyroku poprzez zastąpienie art. 189§3 art. 189§1 kk i znaczne złagodzenie kary, ewentualnie złagodzenie wymierzonej kary pozbawienia wolności za obydwa czyny oraz zastosowanie przy wymierzaniu kary łącznej pełnej zasady absorpcji,

2. Zasądzenie kosztów obrony z urzędu za II instancję niepokrytych przez oskarżonego w całości ani w części.

Sąd Apelacyjny zważył:

Apelacja obrońcy oskarżonego A. K. jest niezasadna.

Abstrahując od kwestii poprawności jednoczesnego stawiania zaskarżanemu rozstrzygnięciu zarzutów obrazu art. 7 kpk i 5§2 kpk stwierdzić należy, że oba są nietrafne.

Zasada in dubio pro reo jest postulatem kierowanym do sądu orzekającego, a skarżąca w żadnym miejscu swojej apelacji nie wykazała aby Sąd I instancji miał wątpliwości w szczególności w kwestiach wskazanych w zarzucie 3 apelacji. Jednocześnie lektura uzasadnienia wyroku – zwłaszcza treści zawarte na kartach 9-12 i 51-56 – nie dają żadnych podstaw do twierdzenia, że Sąd miał jakąkolwiek wątpliwość co do porozumienia współdziałających sprawców, a na karcie 55 znajduje się wyjaśnienie nurtującego obrońcę problemu czy można A. K. przypisać w tej sytuacji winę. Choć stwierdzić też należy z całą mocą, że twierdzenie zawarte w tym zarzucie jakoby oskarżony „nie wypełnił żadnych znamion czasownikowych przestępstwa” jest już przejawem nie tyle wątpliwości nurtujących stronę co negocowania ustaleń faktycznych i oceny prawnej dokonanej przez Sąd.

W tych samych kategoriach traktować należy twierdzenie obrońcy o istnieniu wątpliwości „w jaki sposób A. J. znalazła się w mieszkaniu” tj. dobrowolnie czy wbrew swej woli. Obrońca zdaje się prezentować pogląd (tak przynajmniej wynika z uważnej lektury uzasadnienia apelacji, jak i ustnych wypowiedzi w toku rozprawy apelacyjnej), że samodzielne wejście pokrzywdzonej do wskazanego lokum jest równoznaczne z dobrowolnością!

Obrońca oczywiście może sugerować wszystko co uzna za konieczne dla obrony oskarżonego, ale nie oznacza to, że podważy to spójną, logiczną, wszechstronną i zgodną z doświadczeniem życiowym ocenę dowodów dokonaną przez Sąd.

Nie wystarczy zarzucić Sądowi dokonania dowolnej oceny dowodów – w szczególności zeznań poszkodowanej i oskarżonego S. S. – aby skutecznie podważyć ochronę art. 7 kpk jaką objęta jest ocena dowodów dokonana przez Sąd. Dywagacje dotyczące osobowości pokrzywdzonej oraz rzekomego „tylko ogólnego przyznania się do winy” oskarżonego S. S. nie wytrzymują konfrontacji z przedstawioną przez Sąd Okręgowy oceną tych dowodów (k-36-40), dokonaną- co wymaga podkreślenia – nie wybiórczo jak czyni to obrona, ale wszechstronnie, w powiązaniu z całokształtem materiału dowodowego.

W żadnym razie za zasadny nie można uznać zarzutu obrazy art. 424§1 kpk. Wbrew twierdzeniom obrońcy uzasadnienie wyjaśnia czemu Sąd nie dał wiary wyjaśnieniom W. C. i A. K.. Oczekiwanie, że Sąd będzie formułował swoje pisemne wypowiedzi w sposób gramatycznie i semantycznie odpowiadający zarzutom postawionym ex post (bo w apelacji sporządzonej po zapoznaniu się z treścią uzasadnienia) świadczyć może jedynie o braku zrozumienia obowiązków, jakie ciążyą na Sądzie w ramach sporządzenia pisemnych motywów rozstrzygnięcia. Bezzasadny jest także zarzut obrazy prawa materialnego. Nie ma potrzeby powtarzać w tym zakresie argumentacji zawartej na kartach 51-53 uzasadnienia zaskarżonego wyroku. Sąd Apelacyjny ją w pełni podziela uwzględniając tezy wynikające z przywoływanego w uzasadnieniu apelacji orzeczenia Sądu Najwyższego sygn. akt IIKKN 258/00 z dnia 11 czerwca 2012 roku.

Obrońca zdaje się nie dostrzegać, iż kwalifikacja prawna przypisanego oskarżonemu czynu wynika z całokształtu zachowań działających wspólnie i w porozumieniu oskarżonych, zaś zachowanie A. K. nie sprowadzało się „jedynie do faktu wyzywania pokrzywdzonej (w czasie jazdy samochodem) i jednorazowym groźeniu pozbawieniem życia”. Przypomnieć tu należy specyficzny, własny wkład w przestępstwo oskarżonego A. K. polegający na zachęcaniu W. C. do zintensyfikowania przemocy i wypowiedzi potęgujące przerażenie i bezradność ofiary (k-10 i 52 uzasadnienia).

W ocenie Sądu Apelacyjnego działanie polegające na intensywnym biciu ofiary (ze złamaniem nosa), groźbami pozbawienia życia (zakopania w lesie) i z użyciem tasaka przystawianego do szyi z jakim spotkała się ze strony oskarżonych pokrzywdzona w całej swej bezradności w niniejszej sprawie stanowi o szczególnym jej udrczeniu.

O tym jak zastraszona i pozbawiona woli oporu czy ucieczki była na skutek powyższych działań pokrzywdzona świadczą wprost zeznania bezstronnych świadków tj. M. A., zatrudnionej w P. oraz M. A., pracownicy punktu kredytowego przy ulicy (...).

Nie może być w końcu uwzględniony zarzut rażącej niewspółmierności kar pozbawienia wolności wymierzonych oskarżonemu za oba czyny ani tym bardziej wymiaru kary łącznej.

Sąd Apelacyjny w pełni akceptuje zapatrywania w tym względzie przedstawione przez Sąd Okręgowy na k 58-59, 68-69 oraz 75 uzasadnienia zaskarżonego wyroku nie dostrzegając w wymiarze kar cech rażącej surowości w aspekcie stopnia winy oskarżonego.

Zastosowaniu zaś przy wymiarze kary łącznej zasady absorpcji sprzeciwia się wskazana przez Sąd odmienność rodzajowa przypisanych oskarżonemu czynów, a zastosowaną zasadę asperacji zbliżoną do absorpcji uznać należy za prawidłową w kontekście całokształtu okoliczności sprawy.

Odniesć należy się jeszcze do zarzutu „nienależytej obsady” Sądu orzekającego jaki podniesiony został w pismach oskarżonego A. K. z dnia 7 sierpnia i 26 października 2015r. Zarzuty zawarte w obu pismach wynikają zapewne z niezbyt dokładnego zapoznania się z treścią przepisów Prawa o ustroju sądów powszechnych, w szczególności z art. 158§1 oraz art. 162§2 pkt 4. Wymóg nieprzekroczenia 70 lat zgodnie z art. 158§1 pkt 5 usp odnosi się do chwili wyboru ławnika („ławnikiem może być wybrany ten, kto: ... nie przekroczył 70 lat”). Drugi z wyżej powołanych przepisów wskazuje obowiązek dołączenia do zgłoszenia kandydata na ławnika m.in. zaświadczenia lekarskiego stwierdzającego brak przeciwwskazań do wykonywania funkcji ławnika. W odniesieniu do obu ławników uczestniczących w rozpoznaniu sprawy oskarżonego przepisy powyższe nie zostały więc naruszone.

Dlatego niezasadnym jest twierdzenie o zaistnieniu bezwzględnej podstawy odwoławczej z art. 439§1 pkt 2 kpk.

Z tych względów orzeczono jak w sentencji.